

DOMÁCÍ ŘÁD
pro
c. k. mužskou trestnici v PRAZE

PRAHA 1889

(5)

DOMÁCÍ ŘÁD

pro

c. k. mužskou trestnici v Praze

vyjma oddělení pro trestance mladého věku.

Praha 1889.

Nákladem c. k. vrchního státního zastupitelství.

Z místodržitelské knihtiskárny.

Zákon, daný dne 1. dubna 1872,

jenž se týče vykonávání trestů na svobodě ve vazbě o samotě a zřizování
komisí pro vykonávání trestů.*)

S přivolením obojí sněmovny rady říšské vidí se
Mě naříditi takto:

§. 1.

V trestnicích a soudních věznicích, které jsou zřízeny tak, že se v nich může trest na svobodě ve vazbě o samotě vykonávati, budou se dočasné tresty žaláře a vězení, pokud bude k tomu dost místností, vykonávati dle ustanovení níže položených tím způsobem, že trestanec bude nepřerušně od jiných vězňů oddělen.

§. 2.

Celý trest může se ve vazbě o samotě vykonati, když se

1. může nanejvýš osmiměsíčním přidržením ve vazbě o samotě odbyti, nebo když byl
2. rozsudkem nanejvýš osmiměsíčný trest na svobodě uložen, a nadíti se jest, že odsouzený se napraví.

V každé jiné případnosti budiž trestanec v první části času trestáný ve vazbě o samotě držen, a to nejme po osm měsíců a ne déle než tři léta.

§. 3.

Jestliže by trestanec pro nějakou vadu těla, nebo že by se jinak při něm bylo obávati nějaké škody na zdraví těla neb ducha, vazby o samotě podniknouti aneb v ní dále držen býti nemohl, tedy vazba o samotě nemá místa.

*) Prohlášen částkou XVII. říšského zákonníka čís. 43, vydanou dne 9. dubna 1872.

V příčině toho rozhodne představený trestnice, a týče-li se trestanců, chovaných ve věznicích soudních, onen rada soudu sborového, jemuž dohled k nim svěřen jest. V té i oné případnosti slyšení buďte, prvé než se výrok učiní, lékař domácí a jiní úředníci účastenství v tom majíci.

§. 4.

Když trestanec stráví nejméně tři měsíce ve vazbě o samotě, počítají se mu při vypočítávání trestu po těchto třech měsících odbytého vždy dva dni, jež byl úplně u vazbě o samotě strávil, za tři dni.

Takto se vypočítává trest odbytý také tehda, když trestanec ve vazbě o samotě držený při službách božích, ve škole nebo při procházce v čerstvém povětří v místnostech věznice od jiných vězňů úplně oddělen býti nemohl.

§. 5.

Trestanec budiž ve vazbě o samotě k nepřerušené práci přidržován, a budiž při tom co nejvíce hleděno k postavení, k němuž jest povolán, k jeho spůsoblosti k práci a k posavadnímu spůsobu zaměstnání, též k tomu, aby se naučil nějakému řemeslu neb jiné živnosti. Pokud však jest sprostěn povinnosti pracovati, budiž mu dána příležitost, aby se stále příhodným spůsobem zaměstnával.

§. 6.

Trestanci buďtež ve vazbě o samotě pravidelně vyučováni, aby nabyli vědomostí školou obecnou poskytovaných, a mají-li již takové vědomosti, aby se mohli dále vzdělávati.

§. 7.

Každý trestanec, který jest ve vazbě o samotě, budiž za den alespoň dvakrát navštěvován.

Nenavštívi-li ho jeho příbuzní, správcové duchovní, učitelové, mistři živnostenská, lékařové nebo zmocnění

k tomu zvláště od úřadův údové takových spolků, kteří si položili za úkol, o trestance péči míti a je napravovati, tedy navštěvován buď od osob, zřízených k opatrování jich v trestnicích a soudních věznicích.

Kdo není ani zřízencem trestnice nebo soudní věznice, ani mu nepřísluší vrchní dohled v nich míti, aniž byl z příčiny veřejné zmocněn, do trestnice neb soudnice choditi, nesmí se nikdy u trestance o samotě chovaného déle než půl hodiny zdržovati, a trestanec může návštěv k odmítnouti.

§. 8.

K těm, kteří toho času, kdy tento zákon platnosti nabude, již byli odsouzeni, aneb kteří budou později odsouzeni pro čin nějaký, spáchaný dříve než tento zákon moci nabude, vztahuje se tento zákon, jen když sami k tomu přivolí.

§. 9.

Co v tomto zákoně ustanoveno, nevztahuje se k vazbě o samotě, která byla někomu uložena za zostření trestu nebo za trest disciplinární.

§. 10.

K spoluvykonávání toho, co výše ustanoveno, zřídí se v sídle sborového soudu první instance (soudu zemského nebo krajského) stálá komise pro vykonávání trestů, která má k tomu přihlížeti, aby ustanovení výše položených při užívání vazby o samotě bedlivě se šetřilo, za kterouž příčinou povinna bude nejméně jednou za měsíc vězení vyšetřovati, vady shledané odstraňovati a v příčině stížností trestanců rozhodovati.

§. 11.

Tato komise skládati se bude z představeného sborového soudu jako předsedícího, ze státního zástupce nebo jeho náměstka a z jednoho rady soudu sborového,

mimo to ze dvou důvěrníků, kteří nejsou ve službě státní postavení, a ze spisovatele protokolu.

Radního, který se má do komise povolati, zvolí představený soudu sborového, a ustanoví také, kdyby sám pro nějakou překážku přijíti nemohl nebo kdyby přijíti nemohl radní ke komisi přidáný, sobě a tomuto radnímu náměstká. Tyto osoby ustanoví se na počátku každého roku na celý rok.

Důvěrníky a jich náhradníky, kolik jich bude potřebí, pojmenuje ministr práv na tři léta, a představený soudu sborového zaváže je slibem, jež učiní rukou dáním, že budou své povinnosti svědomitě plniti.

§. 12.

Komise může ke svým sezením přivzítí představeného trestnice, a tře-li se trestanců v soudní věznici chovaných, onoho soudce, který má přímý dohled k věznici, mimo to správce duchovního, lékaře, učitele a mistra trestance živnosti vyučujícího, kteřížto členové mají toliko hlas poradný.

Usnešení komise činí se vždy, když byl slyšen představený trestnice, a jde-li o trestance, chované ve věznici soudní, když byl slyšen soudce, který má přímý dohled k věznici.

§. 13.

K platnému usnešení potřebí, aby byli přítomni všichni členové komise nebo jejich náměstkové, a aby bylo více než polovice veškerých hlasů.

Předsedící dává svůj hlas naposledy.

V protokolech zasedacích zaznamenána buďte jména přítomných hlasujících, jich hlasování a učiněná usnešení, a přivedeny buďte krátce příčiny usnešení.

§. 14.

Ministr práv může usnešení komise pro vykonávání trestů změniti.

-5-

§. 15.

Důvěrníkům, když za příčinou své úřední povinnosti jdou přes půl hodiny od místa svého bydlení, náleží krom náhrady za povoz pět zlatých za den.

§. 16.

Ministři práv uloženo jest, aby tento zákon ve skutek uvedl a předpisy k provedení jeho vydal; na něho náleží, aby nařízeními, ježto se zákonníkem říšským vyhlásiti mají, pojmenoval trestnice a soudní věznice, ať sady soudy sborové, kde se tento zákon má provésti.

§. 17.

Tento zákon nabude platnosti toho dne, kdy bude vyhlášen.

V Budíně, dne 1. dubna 1872.

František Josef m. p.

Auersperg m. p.

Glaser m. p.

Domácí řád

pro

c. k. mužskou trestnici v Praze

vyjma oddělení pro trestance mladého věku.

§. 1.

Trest žaláře prvního i druhého stupně vykonává se ^{Spůsobové} v pražské trestnici pro mužské vězně dílem v samovazbě, ^{výkonu trest-} dílem ve vazbě společné, po případě v oddělení mladých ^{ního.} trestanců.

Zda-li trestanec má býti dán do samovazby či do vazby společné, ustanovuje vrchní ředitel na základě platných zákonův a nařízení, slyšev poradu úředníků.

Vrchní ředitel a úřadové k tomu mimo něj povolání rozhodují též o tom, kteří trestanci celou dobu přisouzeného jim trestu, a kteří jen část jeho v samovazbě (ve vazbě o samotě) mají strávit.

Samovazba však v žádném případě nesmí trvati déle tří let.

Kterí trestanci přisouzený trest přestáti mají v oddělení pro mladé vězně, ustanovuje §. 1. domácího řádu pro toto oddělení vydaného.

§. 2.

V samovazbě každý trestanec držen jest ve zvláštní ^{Samovazba.} cele dnem i nocí v neustálé odloučenosti ode všech ostatních trestancův, ač-li není při službách božích, při vyučování nebo na procházce pod širým nebem.

§. 3.

Vazba
společná.

Trestanci, kteří do samovazby nebo do společné vazby v oddělení mladých vězňů buďto ani vzati nebyli, buďto v samovazbě jenom část trestu přisouzeného přešli, mají na celý čas trestu neb na zbytek jeho dáni býti do společné vazby mimo oddělení mladých vězňů.

§. 4.

Třídy vazby:
a) vůbec;

Trest vykonává se ve třech třídách.

Každý trestanec má v první třídě první třetinu, ve druhé třídě druhou třetinu a ve třetí třídě zbytek přisouzeného trestu přetrpěti.

Ale z pravidla nikdo nemá ani v první ani v druhé třídě držen býti déle než po tři léta.

§. 5.

b) při trestancích na novo provinilých zvlášť.

Z toho se vyjmají: předně takoví trestanci, kteří již jednou v rakouském vězení odbyli si trest za zločin ze ziskuchtivosti a během dalších desíti let ku vykonání trestu pro zločin stejného druhu do trestnice byli dodáni; za druhé trestanci, kteří buď ještě v době, kdy v některé rakouské věznici pro nějaký zločin trest snášeli, anebo do šesti měsíců po propuštění z takového trestu opět nějaký zločin spáchali a trest jim za to uložený v trestnici přestáti mají.

Trestanci tito mají první dvě čtvrtiny trestu jim přisouzeného odbývati v třídě první, třetí čtvrtinu v třídě druhé a zbytek ve třídě třetí.

Avšak také v tomto případě nesmějí v první třídě déle pěti let a v druhé třídě déle tří let býti drženi.

§. 6.

Vřadění do třídy vyšší a sesazení do třídy nižší.

Do třídy vyšší smí trestanec i po uplynutí doby v §. 4. a 5. ustanovené jen tehdy postoupiti, když za posledních šesti měsíců v žádný trest neupadnul.

Jestliže však trestanec od počátku trestu zcela bezvadně se choval a pilností v práci a horlivostí v učení vynikal, může od představeného trestnice přesazen býti již po uplynutí první čtvrtiny trestu do třídy druhé a po uplynutí druhé čtvrtiny do třídy třetí, ač není-li z trestanců na novo provinilých, kterých se dotýká §. 5.

Je-li takový trestanec ve smyslu §. 5. opětým provinilcem, může teprve po uplynutí první třetiny trestu přesazen býti do třídy druhé a po uplynutí dvou třetin trestu do třídy třetí.

Každý trestanec ze třídy vyšší sesazen budiž do třídy nižší, dopustí-li se jedenkrátě těžkého provinění proti kázni nebo po třikrátě menších přestupků domácího řádu.

Hrubé odmlouvání, vzdorovitost a zpurnost proti úředníkům nebo dozorcům, odepření práce, zlomyslné zkažení neb zničení látek pracovních, šatstva a jiných věcí, pokus útěku a j. v. mají vždy za následek sesazení do třídy nižší.

Trestanci třetí třídy, kteří sesazení byli do třídy nižší, pozbývají tím nároku postoupiti zase do třídy třetí.

Výjimkou dovoliti to může vrchní ředitel po předběžné poradě v úřednické konferenci tehdy, když ten který trestanec po delší čas a to zvláště dobře se choval.

Jestliže trestanec první třídy dopustí se nějakého provinění, pro kteréž by trestanec druhé nebo třetí třídy nazpět do třídy nižší byl sesazen, bude v první třídě držen o šest měsíců déle, než jak v §. 4. a 5. ustanoveno.

Po uplynutí tří měsíců může představený trestnice takovouto za trest prodlouženou vazbu v první třídě nebo sesazení do třídy nižší prominouti tehdy, když vězeň disciplinárně potrestaný po ten čas zcela bezvadně a výborně se choval.

- 10 -

Nakládání s trestanci.

§. 7.

Oděv, strava
a procházka
pod širým
nebem.

Trestanci dostanou šaty trestnické; zejména pak mají trestanci první třídy na krku šátek bílý, trestanci třídy druhé šátek žlutý a trestanci třídy třetí šátek barvy tmavé. Každý trestanec ze samovazby nosí mimo to spredu na levé straně prsou žlutý štítek, na němž je číslo jeho cely.

Trestanci dostávají stravu, v trestnici jídelním pořádkem předepsanou, a lože v trestnici obvyklé.

Nápojem trestanců jest voda; každý trestanec dostane čerstvou vodu k pití aspoň třikráte za den.

Všichni zdraví trestanci, jestliže nejsou zaměstnáni pracemi ve dvoře a v zahradě nebo mimo dům nebo v domě v místnostech neuzavřených, anebo jestliže se nenacházejí v kárné cele, požívají za příznivé povětrnosti každodenně hodinu procházky pod širým nebem, přičemž mohou býti sdruženi k prostnému tělocviku.

Trestancům třetí třídy dovoluje se, aby v neděli a ve svátek za příznivé povětrnosti pod širým nebem se procházeli hodinu dopoledne a hodinu odpoledne.

Israelští trestanci mají v sobotu a na židovské svátky tutéž stravu jako ostatní trestanci. Zvláštními předpisy je stanoveno, pokud z toho učiniti lze výjimku po čas jejich slavnosti páscha).

§. 8.

Stříhání vlasů
a holení.

Každý trestanec bude jednou za týden obolen a jednou za dva měsíce ostříhán. Pokud třeba, stane se tak ihned, když byl do trestnice dodán. Trestancům, kteří se neúhonně chovají, může vrchní ředitel za posledních tří měsíců jejich trestu dovoliti, aby nechali si vousy růsti a směli delší vlasy nositi.

§. 9.

Občas dostanou trestanci lázně. Z pravidla každý trestanec, pokud lékař jinak nenařídí a pokud jest vody dostatek, má dostati každý měsíc jednu lázeň, a to střídavě jeden měsíc lázeň na celé tělo, druhý měsíc pak lázeň na nohy. Koupání.

§. 10.

Onemocnění trestanci odevzdají se do nemocnice, vyjímajíc případ ten, že by churavost jejich byla jen lehká a dalšímu vykonávání práce nepřekážela. Ošetřování nemocných.

Nemocní trestanci ze samovazby mohou i mimo tento případ ponechání býti ve svých celách, jestliže tím dle výroku lékařova jejich uzdravení nebude ani stíženo ani pozdrženo.

§. 11.

Každému zdravému trestanci uloží se práce, kteréž bez odmluvy se podvoliti má. Práce.

Při ukládání práce budiž co nejvíce hleděno k postavení, k němuž je trestanec povolán, k jeho působivosti k práci a k posavadnímu způsobu zaměstnání a též k jeho budoucí výživě.

Na práce mimo trestnici, pak na práce domácí, při kterých se vyžaduje zvláštní důvěry, směji z pravidla bráti se pouze trestanci ze třetí třídy vazby společné.

§. 12.

Nevyzná-li se trestanec v práci jemu uložené, dostane se mu v ní potřebného poučení. Vyměření práce.

Při každém druhu práce, pokud to povaha její dovoluje, ustanoví vrchní ředitel v několikerém stupňování onu míru práce, kterou trestanec za jeden den vykonati má.

Jakožto nejnižší stupeň této míry pracovní (denní i kol) dlužno však vždy tolik stanoviti, co při prostřední

spůsoblosti k práci v předepsané době pracovní vykonati možno jen s námahou sil.

Vyšší stupně stanoveny jsou pro trestance, kteří jsou nad prostřední míru ku práci způsobili.

Když se posuzuje práce jednotlivým trestancem vykonaná, budiž od denní doby pracovní odpočten čas, po který trestanec pro návštěvu školy nebo z jiné příčiny pracovati nemohl.

Při pracích, u kterých dle jejich povahy určitá míra denní práce uložena býti nemůže, vrchní ředitel roztrídí trestance dle jejich zručnosti a dle osobních sil tělesných: jednotlivý trestanec má vykonati tolik, co jiný trestanec téže třídy dle zkušenosti při usilovné pili může vykonati.

Trestanci, kteří jsou v některé práci začátečníky, nedostanou sice určitého úkolu denního po čas vrchním ředitelem stanovený, avšak jejich práce denně vykonaná a schopnost i píle při tom osvědčená přiměřeným způsobem se kontroluje.

§. 13.

Odměna za práci.

Trestanec nemá žádného nároku na odměnu za svou práci.

Aby však jeho pilnost a záliba v práci byla pobádána, budou trestancovi jakožto odměna za práci připsovány k dobrému částky výdělku, které s jakostí vykonané práce stoupají: touto odměnou má zároveň jemu usnadněna býti další výživa po propuštění z trestnice.

Tyto odměny obnášejí za každý denní úkol, který náležitě a úplně byl vykonán, v první třídě: jeden, dva i tři krejcare; v druhé třídě: dva, tři i čtyři krejcare; ve třetí třídě: tři, pět i šest krejcarů.

Udělal-li některý trestanec za měsíc více, než mu na ten čas bylo předepsáno, bude mu za to k dobrému tolik připsáno, mnoho-li náleží za denní úkoly v nadvýdělku obsažené.

Shora uvedených sazeb odměn má se užití také při pracích, jejichž povaha stanovení denního úkolu nedopouští, a jest pro odměnu rozhodna třída, do které trestanec náleží, i jakost vykonané práce. Vykonali takovýto trestanec za měsíc více, než jiní trestanci téže třídy pracovní při usilovné práci mohou vykonati, může mu dle uvážení vrchního ředitele k dobrému připsána býti větší odměna, která však nesmí přesahovati třetí díl měsíčné odměny, pro onen druh práce stanovené.

§. 14.

Trestanec smí z polovičky odměny, jemu k dobrému připsané, po čas svého trestu buď si nadlepšovati, buď se svolením vrchního ředitele své příbuzné podporovati nebo polovici tu k jiným dovoleným účelům na př. na knihy a jiné prostředky učební, papír ke psaní, mýdlo a j. v. vynaložiti.

Nakládání
s odměnou.

Druhá pak polovička a na trestancovu prosbu také první posud vybývající polovička uloží se každý měsíc pod úrok a hromadně do nejbližší spořitelny; vzešlé úroky nepřipadnou však trestanci samému, nýbrž podpůrnému fondu trestnickému (§. 17).

Pohledanost trestníková, pokud jí použito nebylo, bude trestanci samému při jeho propuštění vydána, anebo úřadu bezpečnosti, kterému trestanec bude odevzdán, a v případě, že by trestanec dříve zemřel, spolu s ostatní pozůstalostí po srážce útrat pohřebních příslušnému soudu zaslána, který pak jmění to oprávněným dědicům vydá.

Celá pohledanost trestancova ručí však za náhradu škody, kterou trestanec na cizím jmění ze zlomyslnosti neb nedbalosti spůsobil, a může k tomu účelu jakož i v případě, že by trestanec z vazby uprchl, anebo za trest disciplinární (§. 44 č. 4) zcela nebo z části býti odňata.

Pohledávání a jeho vynaložení účtuje se ve zvláštní knížce, každý měsíc účet se uzavře a knížka trestanci proti vrácení předloží, aby správnost účtu zkoumal a své námitky ihned přednesl; na pozdější námitky z pravidla nemá se bráti zřetele. Při propuštění trestance se účet doplní a jemu předloží, aby jej podpisem svým potvrdil.

§. 15.

Vedlejší
požitky.

Vedlejší požitky, které trestanci si opatřiti směji, jsou tyto: 560 gramů bílého chleba, 2 housky, 50 gramů másla nebo slaniny, 100 gramů sýra, 150 gramů studené pečeně neb uzené kýty neb uzenců, 300 gramů ovoce, 100 gramů soli, 150 gramů cukru, 1 nebo 2 citrony, 50 gramů koření, 1 slaneček, 3 1/2 decilitru mléka, kávy nebo polévky, 3 1/2 decilitru vína, 7 decilitrů piva, 2 vejce vařené na tvrdo.

Lihové nápoje, totiž víno a pivo, trestanci mladší než 16 let si opatřiti nesmějí.

Vedlejší požitky vydávají se v první třídě každou neděli, ve druhé třídě každou neděli a každý čtvrtek, ve třetí třídě každou neděli, každý úterek a čtvrtek.

Na vedlejší požitky trestanci nesmějí za jeden týden vynaložiti nic více než 20 krejcarů v třídě první, nic více než 30 krejcarů ve třídě druhé a nic více než 40 krejcarů ve třídě třetí.

Trestancům dopřává se ve všední dny půlhodinového odpočinku, aby požití mohli vedlejších požitků.

Jídla nebo nápoje jinam odnáseti z místností, kde byly vydávány, jest pod trestem zakázáno.

Z jiných prostředků než z výdělku si přilepšovati není dovoleno; výjimkou toho dopustiti lze trestancům, kteří pro neschopnost k práci nemohou na vedlejší požitky si vydělati.

Takovým trestancům, ač-li jinak dobře se chovají, může vrchní státní zastupitelství povolit, aby k řečenému účelu v mezích shora stanovených částečně použili ušetřeného výdělku anebo peněz vlastních, avšak vždy jen s tím obmezením, aby další výživa trestancova po jeho propuštění nebyla tím ohrožena, a aby nižádné nedávalo se mu přednosti před spoluvězni práce schopnými.

§. 16.

Každý trestanec smí občas, a to v první třídě vždy z dva měsíce, v druhé třídě vždy za šest neděl a ve třetí třídě každý měsíc jedno psaní obsahu nezávadného svým příbuzným nebo přátelům poslati a od nich jedno psaní obdržeti.

Dopisy
a návštěvy.

Jest mu také dovoleno, aby v témže občasí přijal v hovorně návštěvu svých příbuzných nebo přátel, kteří jsou v dobré pověsti.

§. 17.

Aby se podporoval humanní účel ústavu, zařízení jest podpůrný fond trestnický.

Podpůrný
fond trest-
nický.

Do tohoto fondu plynou následující příjmy:

- a) peníze a výtěžek za předměty, které v nedovoleném držení trestanců byvše nalezeny, dle předpisů domácího řádu za propadlé byly prohlášeny;
- b) peněžité částky, které trestancům vedle domácího řádu zcela nebo částečně mohou býti odňaty;
- c) obnosy, vystupujícími trestanci dobrovolně zanechané, soukromé dary, odkazy a p., které všeobecně bez zvláštního určení věnovány byly na podporování propuštěných trestanců;
- d) úroky z výdělku trestancem uspořené a hromadě pod úrok uložené;

- e) po případě příspěvky z trestních pokut, které podle §. 7. trestního řádu a §. 23. zákona o sdělení listin porotců ze dne 23. května 1873, č. 121 ř. z., byly uloženy a u sborových soudů první stolice zaplacený;
- f) úroky z rezervního fondu, který se nahromadí z přebytku při vydávání vedlejších požitků snad docíleného, a který pod úrok uložen býti má; konečně
- g) dluhody, které tomuto fondu z nařízení ministerstva práv svým časem ještě budou přikázány.

Tento fond budiž uložen pod úrok, a budiž úroků z něho k těmto účelům použito:

1. k podporování trestanců toho hodných, kteří majíce býti propuštěni jsou veškeré pomoci prosti, a u kterých se dá očekávati, že budou hledati svou výživu v počestném výdělku;

2. k podporování polepšených a chudých trestanců v prvním čase po propuštění jich z trestnice.

S tímto fondem dle ustanovení právě uvedených nakládati přísluší vrchnímu řediteli, když byl slyšel poradu úřednickou; uschování a súčtování fondu ve smyslu výnosu vysokého ministerstva práv ze dne 23. února 1886, č. 1897, náleží trestnici.

Pravidla, jak se trestanci chovati mají.

§. 18.

Jak se chovati mají:
a) k osobám úředním;

Trestanci jsou povinni, aby úředních osob v trestnici zřízených na slovo poslouchali a jim úctu prokazovali a všeliké rozkazy těchto představených plnili, neodmlouvajíce aniž posuňkem odporující.

Nebrání se jim však, aby po vykonání rozkazu mírným způsobem námitky své pronesli anebo u vrchního ředitele v té které věci si stěžovali.

- 17 -

Potkali-li se trestanci s některým představeným, mají, ač-li jim v tom zrovna práce nepřekáží, čepici smeknouti a při mimochodu na představeného hleděti.

Následkem častého styku má toto prokazování pocty odpadnouti, potkali-li se trestanec s vrchním dozorcem nebo s jiným zřízencem hodnosti nižší, než má vrchní dozorce; nesmějí však na žádného dozorce jinak, než s doložením slova „pane“ promluvit.

Vstoupí-li některý úředník trestnice za dne do cely nebo ložnice, mají trestanci pozdraviti jej povstáním se svých sedadel. V pracovnách však má se v práci pokračovati tak dlouho, až jinak se nařídí.

§. 19.

K vojenským strážím mají trestanci chovati se tiše ^{b)} k vojenským strážím; a poslušně. Mimo případ hrozícího nebezpečství nesmějí na vojáka na stráži stojícího promluvit.

§. 20.

Trestanci jsou také povinni, aby se ve všem, co se ^{c)} k podnikatelům práce, dílovedoucím, otcům; týká děláni práce, přesně zachovali dle nařízení podnikatelů práce a jich dílovedoucích a aby k osobám těm aktivě se chovali.

Trestanci ve vazbě společné mají též poslušni býti nařízení toho trestance, kterémuž co tak nazvanému otcí máleží dohlížeti na zachovávání pořádku v ložnici.

§. 21.

Trestanci ze samovazby nesmějí nikterak s jinými ^{d)} ku spolutrestancům; trestanci obcovati, a zvláště jest jim zakázáno, aby sjdou-li se s jinými trestanci, s nimi nemluvili, navzájem ústí si nedávali a ničeho jim nepodstrkovali.

Trestancům ve vazbě společné je dovoleno, aby se v ložnicích a pracovnách vespolek stýkali.

Ale při službách božích a při vyučování ve škol
nesmějí spolu naprosto nic mluvíti, při práci pak je
to, čeho práce nezbytně vyžaduje.

Trestancům jest zakázáno, aby s trestanci jiných
oddělení ústně nebo písemně v pospoj vcházeli.

§. 22.

e) k těm,
s nimiž spí a
pracují;

V obcování s těmi, s nimiž společně spí a pracují
mají se trestanci vystříhati všelikých hlučných zábav
nemravných rozprávek, vypravování o spáchaných trest-
ných činech, všech nadávek neb zlého nakládání, svárů,
hádek a rvaček.

Trestanci, kterýž byl od jiného trestance uražen
nebo kterému jinak bylo ublíženo, není dovoleno, aby
sám o své újmě si pomohl, nýbrž má si stěžovati u svého
představeného.

Rovněž přísně se zapovídá, aby jeden trestanec od
druhého nic nekupoval, nevyměňoval, nevypůjčoval, darem
nepřijímal, anebo druhému nic neprodával, nepůjčoval,
nevyměňoval a darem nedával.

§. 23.

f) k jiným
lidem;

S jinými lidmi mimo trestnici jsoucími trestancové
smějí jen potud se stýkati, pokud vrchní ředitel dovolí.

S někým mimo trestnici tajné spolky zapřádati,
naprosto se zapovídá.

K cizím osobám, byť to byly osoby úřední, které
ústav navštívily, mohou trestanci promluvíti jen tehdy,
když to přítomný úředník neb dozorce dovolí.

Trestanci v samovazbě smějí návštěvy soukromých
osob odmítnouti.

§. 24.

g) v domě
i mimo dům;

Každý trestanec jest povinen, aby se vždy a všude
klidně a slušně choval.

Křičeti, zpívati, hvízdati, povykovati, hřmotiti, na okna a nábytek v místnostech trestnice vylézati, za dne zahálčivě se povalovati, přísně se zakazuje.

Zejména pak násilnosti, zprotivení se a sročení bude bez milosti trestáno a třeba i brannou mocí potlačeno.

§. 25.

Trestanci také nemají nic k útěku podnikati, aniž^{h)} v příčině útěku; jiných v tom podporovati, a když by spozorovali, že se její přípravy neb úmluvy k útěku, mají to ihned svým představeným oznámiti.

§. 26.

Mimo oděv trestanecký a mimo věci jemu od vrchního ředitele výslovně dovolené, nesmí žádný trestanec v případě, že by u sebe nic jiného u sebe míti. nějaké věci měli;

Zvláště pak peníze, nože, provazy, železné náčiní, sirky, kostky, karty a těm podobné věci míti, co nej-přísněji se zakazuje.

Rovněž se zapovídá, něco z pracovny, ze školy atd. do ložnice anebo naopak nedovoleným způsobem s sebou bráti, z venku do ústavu potajmu přinášeti nebo z něho podloudně vynášeti.

Nalezené věci buďtež ihned některému představenému odevzdány, nabízené dary odmítnuty a dárce budiž odkázán k vrchnímu řediteli.

Kdykoli některý představený, chtěje se o zachování těchto předpisů přesvědčiti, trestance prohlédati dá, má se každý trestanec prohlídce své osoby bez odporu podrobiti.

Všeliké nedovolené věci, které se u trestance najdou, propadají ztrátě, pokud jiné osoby k nim práva nemají. Peníze tím způsobem propadlé a výtěžek za propadlé věci odevzdají se podpůrnému fondu trestnickému (§. 17.).

§. 27.

k) v příčině odvarování škod na věcech, stavbách atd.

Trestanci mají ve všech místnostech ústavu zachovávat čistou co největší, své šatstvo, obuv, lože, náradí a látky do práce, knihy atd. v dobrém stavu a v čistotě chovati a bedlivě všeho se vystríhati, čím by tyto nel jiné věci a stavení samo mohlo býti poškozeno.

Každý trestanec odpovídá z všelikého schodku a poškození věci, které mu byly odevzdány.

§. 28.

l) v příčině čistotnosti;

Rovněž je povinností trestancův, aby své tělo vždy v čistotě chovali.

Každého rána mají si obličej a ruce čistě umyti, ústa vypláchnouti a vlasy hladce přičesati.

Dělají-li někteří práci takovou, která špiní, musejí si několikrát za den obličej a ruce umývati a šat i obuv čistiti.

§. 29.

m) při práci a v prázdných hodinách;

Po celý čas práce mají trestanci bez ustání bedlivě a pilně pracovati. Pokud se nedá znamení ke skončení práce, nesmějí v práci ustati, třeba i byli s denním svým úkolem již hotovi.

Taktéž nesmějí bez dovolení od své práce aniž z pracovny odcházeti.

Kdož pracuje lenivě a nedbale, nedostane odměny a bude potrestán; mimo to musí za práci, kterou zameškal, dle nálezů vrchního ředitele ze své pohledanosti náhradu dáti, jestliže práci tu do lhůty mu uložené nedodělá.

V prázdných hodinách mají trestanci buď sami čísti, buď předčítajícího spolutrestance poslouchati a jinými užitečnými věcmi se zaměstnávat.

Každý trestanec má pobožně se účastniti služeb božích a duchovních cvičení svého vyznání. n) při službách božích;

Kdy, jak často a ve kterém pořadí katoličtí trestanci božím službám mají býti přítomni, stanoveno jest v denním pořádku.

S evangelickými a israelskými trestanci duchovní správce jejich vyznání koná občas náboženská cvičení způsobem, mezi ním a vrchním ředitelem smluveným, a podle zvláštních předpisů v té příčině vydaných.

§. 31.

Každý trestanec, který v učebních předmětech obecné školy buď žádných vědomostí nemá, buď jen vědomostí nedostatečných a 35. roku věku svého nepřekročil, povinen jest v ústavu do školy choditi. o) při vyučování ve škole;

Ale i starší trestanci toho druhu budtež k navštěvování školy přidrženi, shledá-li se, že mají schopnost k učení.

Pozornost a pilnost jest povinností každého školáka.

§. 32.

Kdykoli trestanec vyjde ze své cely nebo z jiné místnosti trestnice, musí vždy úplně a pořádně býti oblečen. p) když chodí po domě, ve dvoře atd.

Jdou-li trestanci do kostela, do školy, do dílen, na dvůr anebo zase nazpět, a procházejí-li se pod širým nebem, mají vždy rychlým krokem choditi a hned se zastaviti, jakmile některý představený poručí „stát“.

Trestanci ze samovazby chodí po jednom, jeden od druhého vzdálen šest kroků; trestanci vazby společné chodí vždy dva a dva v pořádku jim předepsaném, a má jeden každý pár od druhého vždy tři kroky býti vzdálen.

Jen trestanci, kteří spolu v páru jdou, smějí na procházce pod širým nebem vespolek mluviti; jdou-li

v domě a jsou-li vedeni na práci nebo z práce mimo trestnici, mají mlčeti.

O své vlastní vůli choditi po domě nebo po dvoře, jest přísně zakázáno.

§. 33.

g) chtějí-li o něco žádati nebo si stěžovatí; Chtějí-li trestanci za něco žádati nebo si stěžovati, mají to oznámiti dozorcí, který nad nimi dohled má, a poprositi jej, aby byli předvedeni před vrchního ředitele.

Jestliže se domýšlejí, že jim bylo některým opatřením vrchního ředitele ukřivděno, mají u tohoto žádati, aby předvedeni byli před domácí komisi, která se schází každý měsíc, aneb před komisi pro vykonávání trestů, jedná-li se o vykonání trestu v samovazbě.

Trestanci v samovazbě mají také příležitost, aby své prosby a stížnosti mírným způsobem přednesli, když vrchní ředitel neb jiný úředník do jich cely přijde.

Stěžuje-li si trestanec bez důvodu nebo z nevraživosti aneb oznámí-li proti zřízencům, vojenským strážím neb jiným osobám něco, co dle jeho vědomí pravda není, bude podle okolností potrestán.

§. 34.

r) když se roznemohou; Cítí-li se trestanec nemocným, má to dozorcí ihned oznámiti.

Kdo jest nemocen a nemoc zamlčí, bude potrestán, rovněž i ten, kdo nemocným se jen tváří.

§. 35.

s) v příčině zvonění v samovazbě. Když trestanci v samovazbě v době, kdy se příchodu některého dohlázele nadíti nemohou, v příčině ochuravení neb za jinou příčinou potřebují rychlé pomoci, mají návěstním přístrojem své cely znamení dáti.

Bez potřeby přístroje toho užívati se nesce.

A. Ve všední den.

§. 36.

Ve všední dny za ^{Vstávání.} teplé roční doby (od začátku dubna do konce září) trestanci vstávají mají v pět, za studené roční doby (od října do konce března) v šest hodin ráno.

Výjimky z tohoto pravidla ustanoví vrchní ředitel, pokud toho jest potřebí k nepřerušnému obstarání domácnosti neb k jiným pracím v domě, kteréž toho vyžadují, aby trestanci v té příčině zaměstnaní časněji vstávali a jinou dobu pracovní měli.

Vstanouce mají trestanci umyti si obličej a ruce, vlasy učesati, ústa vypláchnouti, šaty a obuv vyčistiti, lože své upravit a vykonnati nábožně ranní modlitbu, kterou ve vazbě společné otec předříkává.

Po tom trestanci dostanou dávku chleba, ranní polévku a čerstvou vodu k pití.

§. 37.

S prací počíná se za teplé roční doby v šest, za studené roční doby v sedm hodin. ^{Práce dopolední.}

Do té doby mají trestanci v samovazbě také své cely a náradí v nich vyčistiti.

Pokud zde není jinak ustanoveno, má se celé dopoledne věnovati práci.

§. 38.

V 6 hodin za teplé roční doby a v 7 hodin za studené roční doby konají se katolické služby boží, ^{Služby boží a vyučování ve škole.} kterých každý trestanec tohoto vyznání účastniti se má dvakrát za týden ve dny přetržité.

V té příčině dlužno učiniti opatření, aby ve všední dny trestanci ze samovazby a trestanci z vazby společné služeb božích střídavě se účastnili, a by u trestanců vazby

společně co možná největší zřetel byl vzat na rozdílnost jejich jazyka.

Všichni katoličtí trestanci mají se také účastniti slavných služeb božích, které se konají na J. V. císařův i císařovnin svátek a v den Jejich narozenin.

Pro nekatolické trestance konají se služby boží a jiné pobožnosti v dobách, zvláštními předpisy stanovených, a způsobem, mezi dotyčnými duchovními a vrchním ředitelem unluveným. Židovští trestanci mohou v sobotu a o židovských svátcích (§. 43.) konati pobožnost v místnosti k tomu určené, kde někdo má dohlížeti.

Ve škole vyučuje se podle rozvrhu hodin od 8. do 12. hodiny dopoledne, a po případě od 2. do 4. hodiny odpoledne.

§. 39.

Za příznivé povětrnosti budou trestanci každého dne dle pořadí vrchním ředitelem ustanoveného buďto dopoledne nebo odpoledne — za parných letních dnů však nikdy mezi 11. a 2. hodinou — vyvedeni, aby se hodinu pod širým nebem pohybovali.

Procházka pod širým nebem.

§. 40.

Ve 12 hodin rozdává se oběd a čerstvá voda. Trestanci z vazby společné budou v krátkce před tím odvedeni do svých ložnic.

Oběd.

Každý trestanec má před jídlem pomodliti se modlitbu, kterou ve vazbě společné otec předřikává.

Po jídle až do jedné hodiny se odpočívá; pod trestem je však zakázáno, mezi tím časem na loži ležeti.

§. 41.

V jednu hodinu odpoledne počne se dále pracovati: před uplynutím doby pracovní smějí jenom trestanci, na které došla řada, aby šli do školy nebo na procházku, práci na tak dlouho přerušiti, pokud škola nebo procházka

Práce odpolední, vydávání vedlejších požitků.

jejich trvá; dále pak trestanci mohou práci nejdéle na půl hodiny přerušiti, aby požití mohli vedlejších požitků.

Vedlejší požitky vydávají se o 4. hodině, a touž dobou podělují se trestanci také čerstvou vodou k pití.

§. 42.

Pracovati přestane se v sobotu o půl sedmé hodině večer, v ostatní všední dny o hodinu později; trestanci mají pak své nástroje i látky k práci pořádně složiti a dozorcí k jeho žádosti odevzdati.

Kdy se práce ukončí a jde se spat.

Trestanci vazby společné budou pak zase do svých ložnic odvedeni, dříve však, a vůbec kdykoli z dílen do ložnic se převádějí, osobní prohlídce podrobeni.

Potom podává se trestancům v určitých měsících zimních večerní polévka.

Po vykonané večerní modlitbě, kterou ve vazbě společné otec předříkává, má každý trestanec své svrchní šaty svléci a obuv zouti, pořádně uložiti a na lože se odebrati.

O 8. hodině za studené roční doby a o 9. hodině večer za teplé roční doby musí každý trestanec býti na svém loži a nesmí ho kromě nezbytné potřeby opustiti, pokud hodina ke vstávání neuplynula.

Když uplynula hodina k ulehnutí určená, musí se zachovávat všeobecné ticho. Světla v ložnicích zároveň se zhasí a noční světla rozsvítí.

Když se má vstávati neb jíti spat, když začítí nebo končítí práci dopolední i odpolední, dá se vždy znamení zvonce.

B. V neděli a ve svátek.

§. 43.

V neděli a ve svátek vstávají trestanci v 6 hodin ráno.

Trestanci dostávají každou neděli čisté prádlo k převlečení se, první pak neděli každého měsíce čisté prádlo ložní.

Denní pořádek.

Pro katolické trestance ze samovazby i z vazby společně jsou o půl osmé hodině ranní první služba boží, totiž mše a kázání, o půl deváté pak druhá služba boží, totiž mše.

V jednu neděli nebo svátek mají trestanci německého jazyka prvním a trestanci českého jazyka druhým, v druhou pak neděli nebo svátek trestanci českého jazyka prvním a trestanci německého jazyka druhým službám božím býti přítomni.

Odpoledne ve dvě hodiny jest požehnání pro všechny katolické trestance. Potom jest křesťanské cvičení pro ty trestance, kteří dopoledne byli při druhých službách božích.

V 10 hodin dopoledne vyučují se trestanci vědomostem každému užitečným, a to trestanci německého jazyka a trestanci českého jazyka zvlášť; tohoto vyučování účastníci se mají trestanci z vazby společné po odděleních, dle nařízení vrchního ředitele se střídajících.

V témž pořádku, jako ve všední dny, rozdává se chléb, oběd a vedlejší požitky, chodí se na procházku a uléhá se ke spání.

V neděli a ve svátek trestanci křesťanští vůbec, evangeličtí pak mimo to na Velký pátek nepracují.

Výjimkou toho dovoliti lze, pokud se jedná o vykonání potřebných prací domácích anebo pokud okolnosti zvlášť naléhavé dle uvážení vrchního ředitele nezbytně toho vyžadují, aby se pokračovalo v pracích ve všední den obyčejných a zejména v pracích hospodářských.

Ve dny, kdy se nepracuje, zaměstnávají se trestanci čtením nebo posloucháním předčítajícího spolutrestance, děláním školních úloh, kreslením a psaním dopisu, upravením vlastních nebo jim k užívání daných šatův a věcí nebo takovou dobrovolnou prací, kterou klid a pořádek v domě se neruší a kterou jim vrchní ředitel zvlášť dovolil.

Trestanci vazby společné, kteří chtějí psáti nějaký dopis, budou na svou žádost uvedeni do školní síně.

Trestanci náboženství židovského v sobotu a na tyto svátky: purim (první den), pascha čili přesnice (oba první dny a oba dny poslední), letnice čili slavnost prvotin (dva dny), nový rok (dva dny), veleden smíření (jeden den), slavnost stánků čili pod zeleným (oba první a oba poslední dny) nesmějí býti proti své vůli k práci přidržováni, avšak v neděli a ve svátky křesťanské může jim uložena býti práce, kterou se klid neruší.

Tresty a prostředky zabezpečovací.

§. 44.

Dopustí-li se trestanec nějakého zločinu v trestnici, bude s ním naloženo dle obecného zákona trestního.

Za jiné trestní skutky a za všeliká přestoupení tohoto domácího řádu bude nejen pachatel sám, ale i ten, kdo k tomu vyzýval, spolupůsobil, nepořádný skutek od jiného spáchaný zatajoval a přípravy k útěku neoznámil, potrestán disciplinárními tresty dle předpisů ministeriálního nařízení ze dne 4. července 1860, č. 173 ř. z.

Tyto tresty jsou:

1. důtka v soukromí nebo před jinými trestanci;
2. přidělení práce nepříjemné nebo těžší;
3. dočasná ztráta práva na přilepšení si neb na jiné výhody;
4. úplné nebo částečné propadnutí dosavadní pohledanosti z výdělku až do výše obnosu, v posledních dvou měsících k dobrému připsaného, a to ve prospěch podpůrného fondu trestnického;
5. odepření ranní polévky;
6. půst o vodě a chlebě;
7. tvrdé lože;
8. vazba o samotě v kárné cele;

9. vazba v temnici;

10. sesazení do nižší třídy trestnické;

11. spoutání, na dobu až tři měsíců.

S trestem pod č. 8. a 9. naznačeným vždy zároveň odnímá se trestanci právo si přilepšovati, dále výhoda dopisy odesílati a dopisy a návštěvy přijímat, trestanec vylučuje se ze společné procházky, a procházka pod širým nebem může se mu povolit jen na půl hodiny v každý druhý den.

Prchliví, vzpurní a nebezpeční trestanci mohou se k vůli bezpečnosti spoutati na delší dobu než jak shora pod č. 11. ustanoveno, řetězem připoutati k zemi nebo ke zdi, svěrací kazajkou odíti, trestanci z vazby společně pak od spolutrestancův odloučiti.

Tresty kárné ukládati přísluší vrchnímu řediteli. Stížnost proti nim nemá účinku odkladacího.

Vyhlášení domácího řádu.

§. 45.

Aby žádný trestanec neznalostí domácího řádu se vymlouvati nemohl, má býti tento řád každému trestanci do trestnice dodanému oznámen a v každé cele, v každé pracovně i ložnici na stěně přivěsen.

Ve Vídni, dne 28. května 1889.

Čís. 8091
min. pr.

C. k. ministr práv:

Schönborn v. r.

